

НОВІ ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ

Т. О. Лещенко

НОВІ ТЕХНОЛОГІЇ ВИВЧЕННЯ ПРЕДМЕТА "УКРАЇНСЬКА МОВА ЗА ПРОФЕСІЙНИМ СПРЯМУВАННЯМ" СТУДЕНТАМИ СТОМАТОЛОГІЧНОГО ФАКУЛЬТЕТУ

Вищий державний навчальний заклад України Українська медична стоматологічна академія

Сучасна педагогічна наука розмежовує поняття "педагогічна технологія" та "технологія навчання". Педагогічна технологія - це комплексний інтегральний процес (люди, ідеї, засоби і способи організації діяльності) для аналізу проблем планування, управління і забезпечення всіх аспектів засвоєння знань. Технологія навчання — поняття близьке, але не тотожне педагогічній технології, оскільки воно відображає **шлях освоєння конкретного навчального матеріалу в межах певного предмета, теми.**

Технології педагогічного процесу вищих навчальних закладів набагато складніші, ніж технології навчання загальноосвітньої школи. Педагогічна специфіка вищого навчального закладу - це макросистеми, компонентами яких виступають а) загальноосвітні та б) **виробничі** макросистеми з різними соціальними функціями.

У **медичних вищих навчальних закладах виробничі системи** (практична охорона здоров'я) виступають як **системи-замовники** на підготовку **кваліфікованих кадрів**, тому їхні потреби відіграють провідну роль у проектуванні та реалізації **технологій навчання ВНЗ**,

Крім того, викладання за Болонською системою вимагає **індивідуалізації** процесу засвоєння знань, опанування практичними навичками та індивідуального поточного і підсумкового контролю відповідно до вимог кредитно-модульного навчання.

У професійній освіті першочерговим завданням постає включення особистості в специфічну підсистему людської культури - професійну культуру. Студент згідно з основами Болонської системи - це **суб'єкт професійної культури**. Ми ж підкреслимо, що невід'ємною складовою професійної культури медика як складової професійної компетенції є **мовна культура**. Опанування її навичками допомагає студенту медичного ВНЗ не просто здобути знання, опанувати вміннями і навичками, освоїти способи майбутньої професійної діяльності, а і оволодіти творчим підходом до її здійснення, розвинути стійкі пізнавальні інтереси і мотиви до постійної професійної самоосвіти.

Провідними технологіями у викладанні предмета "Українська мова за професійним спрямуванням" відповідно до виробничих потреб системи-замовника, зокрема і стоматологічної галузі, вважаємо профілізацію, індивідуалізацію, технологію міждисциплінарної взаємодії.

Багаторічний досвід роботи з науковою і методичною літературою з галузі стоматології дозволив зосередити увагу на найпосутніших питаннях слововживання, культури мови майбутнього стоматолога, спрямувати зусилля на закріплення в студентів відповідного рівня правописних навичок на основі фа-

хової мови, що має велике практичне значення для їхньої майбутньої професійної діяльності.

За профілізованими методичними розробками відповідно до основ кредитно-модульної системи на кожному занятті студенти стоматологічного факультету виконують **індивідуальні** завдання, розроблені відповідно до стоматологічного профілю. У сучасній педагогіці загальновідомо, що особливості дидактичної організації педагогічного процесу, яка базується на індивідуалізації, диференціації та інтеграції змісту навчального матеріалу, забезпечують стимулюючу, розвивальну й особистісно-творчу функції засвоєння знань, їх самостійність і мобільність, можливість контролю, самоконтролю, що є основою підготовки компетентного фахівця.

У суто філологічну фахову основу поточної самостійної роботи і підсумкового модульного контролю покладені різноманітні види філологічного аналізу, зокрема переклад і редагування текстів професійного змісту. Так, на відповідних заняттях студенти стоматологічного факультету перекладають індивідуальні тексти з анатомії, гістології щелепно-лищевої ділянки, що дозволяє закріпити знання з профільних дисциплін і вдосконалити навички правильного використання анатомічних і гістологічних термінів, а отже, сприяє **вдосконаленню педагогічних технологій міждисциплінарної взаємодії**.

Наводимо текст із банку індивідуальних профілізованих завдань.

ПЕРЕКЛАДІТЬ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ

Пульпа зуба

В норме пульпа является рыхлой соединительной тканью. В ее периферической зоне находится слой одонтобластов, в строение множество различных клеток: фибробласты, гистиоциты, звездчатые, веретенообразные, адвентициальные. Пульпа содержит много фибрилл, составляющих ее каркас. Зуб является почти уникальным примером органа, в котором кровоснабжение осуществляется в условиях замкнутой полости. Общеизвестно, что пульпа имеет основные и дополнительные источники кровоснабжения: первые входят в полость зуба через апикальное отверстие, вторые - через дельтовидные разветвления, латеральные каналы.

Являясь соединительной тканью, пульпа вместе с тем своим состоянием отражает все процессы, происходящие в организме, и зависит от них. Стоматолог должен оценить пульпу зуба, принимая во внимание возраст больного, сопутствующие заболевания, состояние тканей пародонта и т. д.

Зразок перекладу українською мовою:

«У нормі пульпа - це пухка сполучна тканина. В її периферичній зоні розташований шар одонтобластів, у стромі - багато різних клітин: фібробласти, гістіоцити, зірчасті, веретеноподібні, адвентиційні. Пульпа містить багато фібрил, які складають її каркас.

Зуб - це майже унікальний приклад органа, в якому кровопостачання здійснюється в умовах замкнутої порожнини. Загальновизнано, що пульпа має основні та додаткові джерела кровопостачання: перші входять у порожнину

рота через апікальний отвір, другі - через дельтоподібні розгалуження, латеральні канали.

Як сполучна тканина, пульпа разом із тим своїм станом відображає всі процеси, які відбуваються в організмі, та залежить від них. Стоматолог має оцінити пульпу зуба, зважаючи на вік хворого, супутні хвороби, стан тканин пародонта і т. д. ».

Аналізуючи цей текст, студенти акцентують увагу на специфіці перекладу і внормованого вживання таких термінів і загальноживаних слів:

рос. является - специфіка перекладу українською мовою залежно від лексичного контексту; непродуктивність в українській мові дієслівної зв'язки є на противагу англійській чи німецькій мовам; абсолютна недопустимість уживання «является» на місці дієслівної зв'язки: ротова порожнина - початковий відділ травного тракту; рос. рыхлый - **пухкий** - словотворення: розпушений; **периферичний** - правопис (актуалізація базових шкільних знань); рос. веретенообразные - **веретеноподібні** - особливості перекладу морфем -образный, -видный українською мовою як

-подібний ; органа - паралельні закінчення **-а, -у** в родовому відмінку однини залежно від лексичного значення: органу управління; зуба як органа; **апикальний** - лексичний синонім - верхівковий; рос. разветвление - **розгалуження** - специфіка перекладу; правописні особливості (найпоширеніша помилка - «розгалудження»); словотворення: галузитися, розгалужуватися; рос. принимаю внимание - широковживаний мовний штамп ОДС і наукового стилю; неправильний переклад - «беручи до уваги»; правильний - «зважаючи на»; рос. заболевание - особливості вживання термінів «хвороба» і «захворювання» — посилання на МКХ-10; **пародонта** - закінчення ім. ч. р. 2 відм. у родовому відмінку.

Працюючи над перекладом, студенти користуються методичними розробками, нашими навчальними посібниками, зокрема посібником для студентів вищих медичних закладів освіти ІУ рівня акредитації «Українська мова за професійним спрямуванням». - Полтава, 2010. ~ 234 с. (ЦМК з ВМО МОЗ України); перекладними і медичними тлумачними словниками, «Міжнародною анатомічною номенклатурою. Український стандарт». - К. : Здоров'я, 2001. - 328 с та ін.

Викладач корегує, уточнює, узагальнює й оцінює відповіді студентів у процесі інтерактивного навчання.

Банк індивідуальних профілізованих завдань складений так, що дозволяє охопити найширший діапазон труднощів слововживання в професійній мові майбутніх стоматологів.

Застосування новітніх педагогічних технологій на основі профілізації, міждисциплінарної взаємодії та теорії особистісно орієнтованої освіти сприяє досягненню провідних цілей вивчення навчальної дисципліни "Українська мова за професійним спрямуванням" на стоматологічному факультеті.